

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਟੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਮਾਨ ਜੋ

ਯੂਨੀਸ਼ ਮਸੀਹ—ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

LPANo. 2009 ਦਾ 788

2009 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 1879 ਵਿੱਚ

25 ਫਰਵਰੀ, 2011

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਅਨੁਛੇਦ- 226 ਅਤੇ 311(2)(ਬੀ)-ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934—ਰਿਸ. 16.1 ਅਤੇ 16.38—ਇੱਕ ASI ਦਾ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ—ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਜੋ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-ਕਲਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀ

ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ। 311 (2) (ਬੀ)—ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ—ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—RI ਦੇ ਉਪਬੰਧ। 16.38 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ—ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

(17) (2008)9 SCC 177

(18) ਏਆਈਆਰ 2010 ਐਸਸੀ 433

ਆਯੋਜਿਤ, ਜਿਮਨੀ ਆਰਡਰ ਨੰ. 14, ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1993, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੇਟੈਂਟ ਬਣਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਲਾ ਸਬੰਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਕੱਟੜ/ਗੈਰ-ਹਾਰਡਕੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਧਾਰਾ 311 (2)(ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ: 159/92, ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। 17 ਜੂਨ, 1993 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਨੁਕਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 20 ਅਤੇ 24)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਨਿਯਮ 16.38 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਵਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਿਯਮ 16.3 8 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਯਮ 16.38 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ

ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਯਮ 16.38 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 16.38 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪਾਰਾ 27 ਅਤੇ 28)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਆਰ.ਐਸ.ਬੈਂਸ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਸੁਵੀਰ ਸਹਿਗਲ, ਐਡੀ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਐਮ.ਐਮ.ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

(1) ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤਤਕਾਲ ਅਪੀਲ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1970 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1988 ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ 1992 ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਕਦ ਇਨਾਮ/ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 10 ਜੁਲਾਈ, 1988 (ਪੀ-15) ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚੀ C-II ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਬਾਰਡਰ ਰੇਂਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਵੀ 16 ਮਈ, 1989 ਨੂੰ ਪੱਤਰ CP-20 ਰਾਹੀਂ ASI ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। 26

ਮਈ, 1992 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ (ਪੀ-24) 'ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਦੇ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਅਣਕਿਆਸੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

(3) 17 ਜੂਨ, 1993 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1934 ਦੇ ਨਿਯਮ 16.1 (ਸੰਖੇਪ ਲਈ) ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। , 'ਨਿਯਮ')। ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

- (4) 1. ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਉਸ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।
- (2) ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ੋਖਮ ਭਰਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ।”

(4) ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਬੀ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈਪੀਸੀ, 3/4/5 ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 159, ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੱਟੜ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। 17 ਜੂਨ, 1993 (ਪੀ-28) ਦੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ, ਬਾਰਡਰ ਰੋਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੀ-29) ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1994 ਦਾ CWPNo1879 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। .

(5) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 4 ਨਵੰਬਰ, 2004 ਨੂੰ ਐਸ.ਐਚ.ਓ., ਥਾਣਾ 'ਬੀ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 159, ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਦੱਤ ਵਾਸੀ ਬੁਆ ਦਾਸ ਪੁੱਤਰ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਦੱਤ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25/27/54/59 ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3/4/5 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਕਾਨ ਨੰ: 4628, ਮੇਨ ਬਜ਼ਾਰ, ਰਾਮ ਨਗਰ, ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਬਾਵਾ ਦਾਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਅਤੇ 21 ਜੁਲਾਈ 1993 ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ। , ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸ.ਆਈ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ 'ਬੀ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:-

“ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਚ.ਓ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸਹਾਇਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਐਸ.ਪੀ.ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ (ਸਿਟੀ-1) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ”

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਐਸ. ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 17 ਜੂਨ, 1993 (ਪੀ-28) ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ, ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 2-3 ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। .

(7) ਸ੍ਰੀ ਬੈਂਸ ਨੇ 17 ਜੂਨ, 1993 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ 'ਬੀ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜਿੰਮੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 159, ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ, 1992, ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈਪੀਸੀ ਧਾਰਾ 25/27/54/59 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3/4/5 ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ. ਅਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿੰਮੀ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਂਡ-ਗ੍ਰੇਨੇਡ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 9 ਅਗਸਤ, 1988 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ (ਪੀ-49) ਵਿਚੋਂ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬੈਂਸ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਨੇਡ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ

ਵਿੱਚ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ

ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 6 ਅਗਸਤ 1987 ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1)**, ਅਤੇ **ਏ ਕੇ ਕੌਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2)** ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ I Ion * blc ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ। ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1 ਲੀ ਨੇ **ਦਰਸ਼ਨ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (3)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ **ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੰਗਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ' ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। (4)।

(8) ਸ੍ਰੀ ਬੈਂਸ ਨੇ 15 ਜੂਨ, 1993 ਨੂੰ ਐਸਆਈ/ਐਸਐਚਓ ਪੀਐਸ 'ਬੀ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕੱਟੜ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ , ਜੋ ਕਿ ਭਗੌੜਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਾਰਡਕੋਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਹਾਰਡਕੋਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਖਤਰਨਾਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਬ ਹੈ।

(9) ਸ੍ਰੀ ਬੈਂਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਸਰਵਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਨਵੀਂ ਅਬਾਦੀ

- (2) (1995)4 SCC 73
- (3) 1993(2)R.SJ.650
- (4) 1995 (4) SLR 536

ਫੈਜ਼ਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪ-26)। ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਡਿਊਟੀ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ 1967 ਤੋਂ 1992 ਤੱਕ ਚਾਰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ 25 ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਕਦ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਹੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਅੱਤਵਾਦੀ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ 40,000 ਰੁਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ASI ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(10) ਸ੍ਰੀ ਬੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16.38 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਗੜ ਗਈ ਹੈ।

(11) ਸ੍ਰੀ ਸੁਵੀਰ ਸਹਿਗਲ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਨੇ ਜਿਮਨੀ ਨੰਬਰ 14, ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1993 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਜਿੰਮੀ ਵਿੱਚ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੱਟੜ/ਗੈਰ-ਕੱਟੜ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਐਸ.ਆਈ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਥਾਣਾ 'ਬੀ' ਡਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਗਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਸ਼ ਮਸੀਹ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੌਲਦਾਰ (ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ) ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਹੋਰਾਂ ਸਮੇਤ ਫਰਾਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ

ਉਹ (ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ) ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 97, ਮਿਤੀ 27 ਅਗਸਤ, 1987 ਵਿਚ 1988 ਵਿਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਐਕਟ ਦੀ 5 ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ 25 ਧਾਰਾ ਥਾਣਾ 'ਬੀ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਨੂੰ ਏ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੌਰਾਨ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 159/92, ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਕਿਉਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਉਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਾਂਗਾ, ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਗਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੁਦਰਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਕੇਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ. 159/92, ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਗਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 17 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸੀ। 1993 (ਪੀ-28), ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2)(ਬੀ) ਦੀ ਲੋੜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

(12) ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਗਲ ਨੇ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀਰਾਮ ਪਟੇਲ (5) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 133, 134, 135 ਅਤੇ 141 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।**), ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜੋ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। (ਬੀ), ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 17 ਜੂਨ, 1993 (ਪੀ-28) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1992-93

ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

(13) **ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (6) ਦੇ** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਈ ਲੋਇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਗਲ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1990-91 ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ **ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ (5) (1985) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 398।

(6) (1996) 10 SCC 659

ਉਸ ਨੂੰ, ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, (7) ਦਾ ਕੇਸ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। **ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਸਟੇਬਲ I ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (8)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ

ਪੈਰਾ 8 ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 311(2) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕਰੇ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ। ਇਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ **ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (9) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।**

- (14) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16.38 ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਾਣੇ ਗਏ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ **ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਬਨਾਮ ਚਰਨ ਸਿੰਘ, (10)**। ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ,

ਨਿਯਮ 16.38 ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਨੇ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ (11) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ।** ਮਾਨਯੋਗ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

1 **ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ** ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ **ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਸਾਬਕਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪੁਲਿਸ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (12)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ।

> (15) ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਐਸ. ਬੈਂਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

- (7) (1997)3 SCC 68
- (8) 2003 (3) SCT 852
- (9) 2006(4)ਆਰਐਸਜੇ 153
- (10) (1981)2S.CC 197
- (11) ਏਆਈਆਰ 1988 ਐਸਸੀ 805
- (12) 1993 (3) SCT 644

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਵਿਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, **ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)** ਜਾਂ **ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ **ਤੁਲਸੀਰਾਮ ਪੀਟਰਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 130 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੜਤਾਲ. ਸ੍ਰੀ ਬੈਂਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਮਿਲ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰਾਉਂਦਾ, ਧਮਕਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਡਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ,

ਧਮਕਾਇਆ ਅਤੇ ਡਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰੇ। ਜੇਕਰ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਜਾਂ ਆਮ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(16) ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ 17 ਜੂਨ, 1993 (ਪੀ-28) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਜ਼ਿਮਨੀ ਨੰ. 14, ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1993। ਇਸ ਲਈ, ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1993 ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਨੰਬਰ 14 ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੱਟੜ/ਗੈਰ-ਕਠੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੋ ਅਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲ ਚਾਹਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੂਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚਲੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਅੰਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

“2 feH ^oTJ WW fe H TOTO ^ ^ fw w^ w fkr # ^ ufw dke ' d nt
>Hfi™ fro fe^ et ot ^WJW fcv ^% HT wvW JTO w nt iw yfm ut
JW uro wu ^ fer nt i fen w wf we ere nt fen ASI ^fw HHKT ^ TT
^T QWHF w to te fey weW §■ yfen ef JW uw w ^w fro ei w ^tw
tr ww KWH ਖ਼un 1988 ਤੋਂ nt ^t

j\$ nf^w nt fe fen fe cte H nfeu gfe ਕੁਝ nti
HW fre^ H\$ UFF ਯਕੀਨੀ feuw re ^four TI re d^ uk uu to
re frow H yfen F WH? (Ore?) re TO UH uW an uW fer ufe
H ^st u urft nt re ff ^ru^ to nre u URT ut J. fen fret tr

(17) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇਗਾ:

"2. ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਯੂਸਫ ਮਸੀਹ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੌਲਦਾਰ ਅਤੇ ਹੁਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਭੱਜਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਯੂਸਫ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹੋਰ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਜਦੋਂ ਉਹ (ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ) 1988 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਦੇ (ਯੂਸਫ ਮਸੀਹ) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਿਆਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(18) ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ ਇੱਕ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। **ਤੁਲਸੀਰਾਮ ਪਟੇਲ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 5-ਜੱਜੀ ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 130, 133 ਅਤੇ 135 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ

ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

ਇੱਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਰੱਖੋ. ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਥਾਰਟੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 311 (3) ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮਤਾ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਰਾਏ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੈਰਾ 132 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“132. ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। , ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਉਸ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਜਾਂਚ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ, ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਗੌੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪੱਖ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੇ

ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੋ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਬਰਖਾਸਤ, ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(19) ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਵੈਧ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦਰਜ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੋਵੇਂ ਬੇਅਰਥ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੈਰਾ 135 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(20) ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 17 ਜੂਨ, 1993 (ਪੀ-28) ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇ ਅਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਕੇਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ: 159/92, ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ? ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਗਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭਗੌੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਰਹੱਸਮਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਮਨੀ ਨੰਬਰ 14, ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1993 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਕੱਟੜ/ਗੈਰ-ਹਾਰਡਕੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(21) ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 1990-1991 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। **ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੀ ਜਾਂਚ ਐਸ.ਪੀ., ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਸੌਪੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ 1991 ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ **ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਸੌਪੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਤੋਂ ਦੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: ■

"6. ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (3), ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਧਾਰਾ (3) ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਾਠ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ, ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ "ਖੇਤਰ

ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹੈ" ਅਤੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ-ਧਮਕਾਇਆ ਜੋ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ" ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣਾ ਦਫਤਰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ-ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ।"

(22) ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ **ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ 'ਬੀ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਐਸ.ਆਈ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 28 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ: 159/92 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿੰਮੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

(23) **ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਾਂਗ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਵਧਾਨ (ਬੀ) ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਭਾਗੀ ਉਪਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ **ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕੇਸ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ. 219/1990) ਵਿੱਚ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਅਤੇ ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਜਾਖੜ ਵਰਗੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 219/1990 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੋਣੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 311 (2)(ਬੀ) ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪੈਰਾ 11 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"11. ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ,

ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਵਿਭਾਗੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। / ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਇਕਬਾਲ/ਦਾਖਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਇਹ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸਹਿਮਤੀ/ਦਾਖਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਵੈਇੱਛਤ ਅਤੇ ਸੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਕਤ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। I lore, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਦਿਲਟਿਕ ਵਿਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੱਥ ਇਹ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਫੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਵਾਜਬ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। 311. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉਕਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, 1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਊਂਟਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਬੀ) ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਵੈਇੱਛਤ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ \c

1990-91 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਧਾਰ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। . ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਆਦਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਵੈਇੱਛਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(24) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 I(2)(ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਸ ਐਚ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 159/92, ਮਿਤੀ 2 8 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 17 ਜੂਨ, 1993 (ਪੀ-28) ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 15 ਜੂਨ, 1993 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ 8 ਫਰਵਰੀ, 2011 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਏਐਸਆਈ ਯੂਨੀਸ ਮਸੀਹ ਨੰਬਰ 2077/ਏਐਸਆਰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲਿਆ

ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 311 ਦੁਆਰਾ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (2) (ਬੀ) ਪੀਪੀਆਰ 16(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ। ਏਐਸਆਈ ਯੂਨਿਸ ਮਸੀਹ ਨੰਬਰ 2077/ਏਐਸਆਰ ਨੂੰ 15 ਜੂਨ, 1993 ਤੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(25) ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 17 ਜੂਨ, 1993 ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਬਲਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ। 17 ਜੂਨ, 1993 (ਪੀ-28) ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਜਦੋਂ ਕਿ, ਏਐਸਆਈ ਯੂਨਿਸ ਮਸੀਹ ਨੰਬਰ 2077/ਏਐਸਆਰ 28 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂਕਿ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਯੂਨਿਸ ਮਸੀਹ ਨੰਬਰ 2077/ਏ.ਐਸ.ਆਰ. ਅੱਤਵਾਦੀ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਇੱਕ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 159 ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। /34 IPC, 25/54/59 A. ਐਕਟ, 3/4/5 TDP ਐਕਟ। PS B' ਡਿਵੀਜ਼ਨ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ. ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਲਜ਼ਮ (ਹਾਰਡ ਕੋਰ ਟੈਰਰਿਸਟ) ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਏਐਸਆਈ ਯੂਨਿਸ ਮਸੀਹ ਨੰਬਰ 2077/ਏਐਸਆਰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਏ.ਐਸ.ਜੇ. ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਪੀ.ਆਰ. 16.1 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ

ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:-

1. ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ।
2. ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ੋਖਮ ਭਰਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ।

ਜਦੋਂ ਕਿ, 1,1 ਲਾਰਡਸੀਪੀ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ., ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਅੱਜ ਪੀ.ਪੀ.ਆਰ. 16.1 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਏ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਯੂਨਿਸ ਮਸੀਹ ਨੰ. 2077/ਏਐੱਸਆਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

(26) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਕਿ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 17 ਜੂਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। 1993 (ਪੀ-28) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ (ਪੀ-29)।

(27) ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮ 16.38 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਨਿਯਮ 16.38 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਤਕਾਲੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਵਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 16.38 ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਯਮ 16.38 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਵੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਯਮ 16.38 ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਵਿੱਚ 7 ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ 1 ਤੋਂ 4 ਨੂੰ ਕੱਢੀਏ। ਨਿਯਮ 16.38 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5 ਤੋਂ 7 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਖ਼ਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ 16.38 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

(28) 38 ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਖ਼ਤੀ।—

- (1) ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- (2) ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੱਲੇਗਾ; ਮਾਮਲਾ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਹੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇ। ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਯਮ 16.24 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- (3) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ

ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੁਲਿਸ ਆਈਸ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਖੁਦ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਕਪੋਰਟ ਭੇਜੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

- (4) ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੂਰਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੁਕਮ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਬੇਤੁਕੀ ਜਾਂ ਫਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ।

ਫੋਨਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ।"

(28) ਨਿਯਮ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 16.38 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(29) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ